

KOMUNIKAT PRASOWY nr 55/25

Luksemburg, 29 kwietnia 2025 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-521/21 | Rzecznik Praw Obywatelskich (Wyłączenie sędziego sądu powszechnego)

Rzecznik generalny Dean Spielmann: sam udział w procesie nominacyjnym sędziego organu niedającego gwarancji niezawisłości nie uzasadnia konieczności wyłączenia tego sędziego od rozpoznania sprawy

Aby ocenić zgodność z prawem powołania danego sędziego należy wziąć pod uwagę wszystkie czynniki systemowe i faktyczne, w jakich doszło to tego powołania

Jedna ze stron postępowania cywilnego toczącego się przed polskim sądem złożyła wniosek o wyłączenie sędzi rozpoznającej sprawę, twierdząc, że jej powołanie było niezgodne z prawem.

Jej kandydatura do pełnienia urzędu sędziego została zarekomendowana przez Krajową Radę Sądownictwa (dalej „KRS”), której niezależność od władzy ustawodawczej i wykonawczej została podana w wątpliwość wskutek przeprowadzonej w 2017 r. reformy. Dodatkowo odpowiednie przepisy prawa krajowego zastrzegają badanie zgodności z prawem powołania sędziego do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych polskiego Sądu Najwyższego, składającej się wyłącznie z osób powołanych na urząd sędziego z rekomendacji KRS.

Sąd rozpoznający wniosek o wyłączenie zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości. Sąd ten pragnie ustalić, czy sędziego nominowanego w ramach postępowania opisanego powyżej można uznać za sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu prawa Unii¹. Jeśli tak nie jest, sąd ten pragnie się dowiedzieć, jakie następstwa procesowe należy wyciągnąć z tego faktu.

Rzecznik generalny Dean Spielmann stwierdził w swojej opinii, że **ani udział w procesie nominacyjnym KRS, ani brak dostępu kandydatów, którzy nie zostali rekomendowani do powołania, do skutecznego środka zaskarżenia – niezależnie od tego czy owe czynniki są rozpatrywane odrębnie czy łącznie – nie może automatycznie prowadzić do wniosku, że dany sędzia sądu powszechnego nie jest sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy.**

Rzecznik generalny zaproponował, aby każdy konkretny przypadek rozpatrywać z osobna, z uwzględnieniem kontekstu prawnego i faktycznego oraz innych czynników związanych ze szczególną sytuacją każdego z zainteresowanych sędziów lub składów orzekających. Zaproponowane przez niego rozwiązanie powinno zagwarantować skuteczne poszanowanie zasad niezawisłości i bezstronności oraz społeczne zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. W tej ostatniej kwestii rzecznik generalny D. Spielmann zauważył, że stawka sprawy jest wysoka, gdyż na wniosek KRS powołano do tej pory około 3000 sędziów.

Rzecznik generalny przypomniał również, że na gruncie prawa Unii każdy sąd krajowy musi być uprawniony do samodzielnej oceny prawidłowości przebiegu procesu nominacyjnego sędziów. **Zasada pierwszeństwa prawa Unii wymaga, aby sąd krajowy odstąpił od stosowania przepisów krajowych oraz pominął orzeczenia sądu konstytucyjnego, które mu na to nie pozwalają.**

W związku z tym **sądy krajowe powinny mieć możliwość wyłączenia z mocy prawa sędziego niespełniającego wymogów niezawisłości i bezstronności, które są nieodłącznie związane z pojęciem sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy**. Do sądów krajowych należy jednak określenie konkretnych sposobów realizacji tego wymogu, z poszanowaniem krajowych ram prawnych i zasad wynikających z prawa Unii.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE.